

แนวทางการเรียนรู้การดำรงชีวิตตาม วิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

- ❁ ที่ปรึกษา นายสุนัย เศรษฐบุญสร้าง
นายเอ็นนู ซื่อสุวรรณ
- ❁ ผู้จัดทำ รศ. บำเพ็ญ เขียวหวาน
รศ.ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
นางฐนันท์ พานิชโยทัย
นางสาวไศรยา พานิชโยทัย
นางสาวปิยะวรรณ เพียรจัด
นางสาวเมทินี นุ่มเกิด
- ❁ พิมพ์ครั้งที่ 1 มกราคม 2557
- ❁ จำนวนพิมพ์ 2,000 เล่ม
- ❁ สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ❁ จัดพิมพ์โดย โครงการการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านเกษตรปลอดภัยด้วย
กระบวนการเรียนรู้ผ่าน ICT ศูนย์จัดการทรัพยากรเพื่อท้องถิ่น (CRC)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โทร. 0-2504-7777 ต่อ 8083
มือถือ 081-964-2969 โทรสาร 0-2503-3578
E-mail:kppproject2556@gmail.com , <http://foodsafetythai.com>
- ❁ พิมพ์ที่ จตุพร ดีไซน์
77/566 ถ.ติวานนท์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
โทร. 0-2961-4082, 0-2961-4086 แฟกซ์. 0-2961-4087
E-mail:natpuwa1@hotmail.com

คำนำ

แผนอาหารเพื่อสุขภาพ สสส.ได้รายงานไว้ว่า **อาหารคือรากแห่งอารยธรรมทั้งปวง และ ชะตากรรมของชาติแขวนอยู่บนตัวเลือกทางอาหารของชาตินั้นๆ** อาหารนั้นอยู่รอบตัวเรา เกี่ยวข้องตั้งแต่ชีวิตของเกษตรกรและผู้ผลิต ไปจนถึงสุขภาพของผู้บริโภค และส่งผลต่อเรื่องความมั่นคงของประเทศ ในมิติของสุขภาพ

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและภาคีผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจระบบการผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารพิษ ระบบการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในตลาด การลดต้นทุนการผลิต การยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพของผลผลิต ระบบการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำถึงปลายน้ำ เชื่อมโยงตั้งแต่การผลิต การกระจายสินค้า การเชื่อมโยงผู้บริโภค การสื่อสารและประชาสัมพันธ์และมีการสร้างการเรียนรู้ รวมทั้งฐานข้อมูลที่ทำให้เกิดการยกระดับความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน และเชื่อมโยงถึงการสร้างเสริมสุขภาพทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้วยกระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยอาศัยด้านเกษตรปลอดภัยเป็นกลวิธี โดยใช้เครือข่ายไอซีทีและการเรียนรู้ทางไกลเป็นเครื่องมือ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็วยิ่งขึ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนาคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 และแผนอาหารเพื่อสุขภาพต่อไป

ขณะเดียวกัน โครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้วยกระบวนการเรียนรู้ผ่าน ICT ศูนย์จัดการทรัพยากรเพื่อท้องถิ่น (CRC) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยงานภาคีเครือข่ายและ ผู้เกี่ยวข้องตระหนักว่า **การเกษตรคือวิถีชีวิต** จึงได้ร่วมกันพัฒนาชุดการเรียนรู้ การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ในระบบต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพราะระบบการเรียนรู้เป็นระบบที่สำคัญและจำเป็นกับทุกภาคส่วน ทั้งภาคเกษตรกรผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้กระจายสินค้า ผู้ส่งเสริมและพัฒนา และภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ชุดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือและการร่วมกันออกแบบจากหลายฝ่าย ที่มุ่งหวังให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและการปฏิบัติการร่วมกันขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรมในภาคส่วนต่างๆ โครงการฯ จึงขอขอบคุณทุกท่าน ทุกฝ่าย ทุกองค์กรรวมถึงกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ที่ได้ร่วมกันพัฒนาชุดการเรียนรู้และสื่อต่างๆ ตลอดจนขอขอบคุณบุคคลต้นแบบ กรณีตัวอย่างต่างๆ ที่เป็นกรณีศึกษา และผู้มีส่วนที่จะนำความรู้ไปเผยแพร่และปฏิบัติต่อไป อย่างไรก็ตามชุดการเรียนรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการปรับปรุงให้เหมาะสมอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อมีการดำเนินการเรียนรู้ไประยะหนึ่งแล้วก็จะได้มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

โครงการการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านเกษตรปลอดภัย
ด้วยกระบวนการเรียนรู้ผ่าน ICT
มกราคม 2557

สารบัญ

	หน้า
ชื่อหลักสูตร	1
ชื่อวุฒิบัตร	1
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	1
ปรัชญาและแนวคิดในการจัดการเรียนรู้	1
ปรัชญาในการเรียนรู้	1
ลักษณะเด่นของการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ	2
เกณฑ์ชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้	3
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4
มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร	4
กำหนดการเปิดการเรียนรู้	4
คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเรียนรู้	4
ระบบการเรียนรู้และกำหนดเวลาการเรียนรู้	5
การวัดผลและการสำเร็จการเรียนรู้	5
ผู้จัดการเรียนรู้	6
สถานที่และอุปกรณ์การศึกษา	6
ทรัพยากรและงบประมาณ	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับของหลักสูตร	6
หลักสูตรการเรียนรู้	6
หมวดวิชาการจัดการเรียนรู้และฐานข้อมูล	7
หมวดวิชามาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตร	8
หมวดวิชาการผลิตและการจัดการกลุ่ม	8
หมวดวิชาการกระจายสินค้า	9
หมวดวิชาการเชื่อมโยงผู้บริโภค	9
หมวดวิชาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	9
หมวดวิชาเสริมและสาระบันเทิง	9

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตารางการเรียนรู้ประจำหลักสูตรและการสัมมนากลุ่ม	10
ตารางการเรียนรู้ประจำหลักสูตร	10
การสัมมนากลุ่ม	11
บันทึกกิจกรรมส่วนบุคคลของผู้เรียนรู้	13
บันทึกกิจกรรมการสัมมนากลุ่ม	18
โครงงานส่วนบุคคล	20
โครงงานกลุ่ม	21
ข้อมูลผู้จัดการเรียนรู้	22
ใบสมัครสำหรับผู้เรียน	24
รายงานผลการเรียนรู้	26

แนวทางการเรียนรู้หลักสูตร การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

❖ ชื่อหลักสูตร

การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

❖ ชื่อวุฒิบัตร

วุฒิบัตร การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

❖ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. หน่วยงานองค์กรภาคี
3. องค์กรภาคประชาชน กลุ่มเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

❖ ปรัชญาและแนวคิดในการจัดการเรียนรู้

1. ปรัชญาการเรียนรู้

ปรัชญาการเรียนรู้ของโครงการได้นำแนวทางตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่ง เน้นไปที่ “ความประพัตที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผล” โดยเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือประพัตปฏิบัติให้ถึงจุด “พอประมาณ” (ที่ไม่มากหรือน้อยเกินไปจนไม่เกิดผลที่ดี) อันมิใช่สักแต่ให้คิดได้อย่างเที่ยงตรงในเหตุในผล โดยที่ไม่ลงมือปฏิบัติ อะไร ซึ่งในที่สุดการเรียนรู้จากการลงมือประพัตปฏิบัติเช่นนี้ ก็จะไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตผู้เรียนรู้ ในทางที่เจริญงอกงามขึ้น และตกผลึกเป็น “ปัญญา” ที่สามารถจะนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงในเหตุในผลยิ่งๆ ขึ้น อันจะกลายเป็น “ภูมิคุ้มกัน” ของชีวิตต่อไป

การเข้าใจว่า “ผลที่ดี” คืออะไรเป็นเงื่อนไขด้าน “คุณธรรม” ขณะที่การเข้าใจว่าจะต้องกระทำ “เหตุ” อะไรเพื่อนำไปสู่ “ผลที่ดี” นั้นๆ เป็นเงื่อนไขด้าน “ความรู้” ฉะนั้นหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง อันได้แก่ “ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกัน” กับเงื่อนไขของ “ความรู้และคุณธรรม” ถ้าอธิบายให้เป็น “กระบวนการเรียนรู้” (learning process) ดังแนวทางที่อธิบายมาข้างต้น ก็จะเห็นได้ว่าปรัชญาการเรียนรู้ของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะที่คล้ายคลึงมากกับ “กระบวนการเรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์” (scientific method) ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการ “ตั้งสมมติฐาน” ว่าอะไรเป็น “เหตุ” (หรือตัวแปรนำ) ที่ก่อให้เกิด “ผล” (หรือตัวแปรตาม) ต่างๆ จากนั้นก็ “ทดลองพิสูจน์สมมติฐาน” ดังกล่าว (ให้ถึงจุด “พอประมาณ” ที่ไม่มากหรือน้อยเกินไปเพื่อจะประพัตผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ) สุดท้ายจึง “สรุปผลการทดลอง” ให้ตกผลึกเป็น “ปัญญา” ที่สามารถจะนำไปประยุกต์

ใช้กับการแก้ปัญหาเรื่องอื่นๆ ในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ได้ต่อไป (ซึ่งก็จะกลายเป็น “ภูมิคุ้มกัน” ของชีวิตในที่สุด) (สุนัย เศรษฐบุญสร้าง)

2. ลักษณะเด่นของการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT)

จากปรัชญาการเรียนรู้ที่ได้กล่าวมาเมื่อประยุกต์ใช้กับการ สร้างชุด การเรียนรู้การเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านเกษตรปลอดภัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ จะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากการศึกษาภายใต้ระบบการศึกษาปกติที่เป็นทางการ คือ

2.1 ใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ สื่อ On line สื่อผ่าน IPTV เป็นเครื่องมือหลักของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ อันทำให้ต้นทุนการเรียนรู้ต่ำมาก แต่ให้ผลสัมฤทธิ์สูง (มีประสิทธิภาพ) เพราะเรียนรู้จากประสบการณ์ของต้นแบบบุคคล กลุ่ม ชุมชน เครือข่ายที่แท้จริง เป็นกรณีศึกษา กรณีตัวอย่างและสามารถใช้สถานที่ใดๆ ในแต่ละหมู่บ้านเป็นที่เรียนก็ได้ขอเพียงให้มีเครื่องมือ โทรทัศน์ โดยไม่ต้องลงทุนก่อสร้างอาคารอะไรเพิ่ม อีกทั้งสามารถใช้วิทยากรกระบวนการจากคนในแต่ละกลุ่ม ชุมชนเป็นผู้ทำหน้าที่จัดการความรู้ ส่งผลให้ชาวบ้านไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปเรียนในสถานที่ห่างไกล ตลอดจนสามารถจะกำหนดตารางเวลาเรียนรู้ที่เหมาะสมร่วมกันได้โดยไม่ให้กระทบต่อวิถีการทำมาหากิน จึงสามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และได้ความรู้ครบถ้วน เป็นระบบ (package) ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหาของเกษตรกร ภายใต้บริบทของปัญหาที่แตกต่างกัน (เนื่องจากสามารถใช้สื่อที่มีเรื่องราวความรู้หลากหลายช่วยในการจัดการเรียนรู้โดยไม่มีข้อติดขัดด้านตัวผู้สอนหรือวิทยากรเก่งๆ ที่จะมีปัญหาในการเดินทางไปสอนยังสถานที่ต่างๆ ทั่วประเทศ)

2.2 เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ด้วยการอาศัยประเด็นปัญหาของแต่ละชีวิตแต่ละครอบครัว แต่ละกลุ่ม ชุมชนท้องถิ่น เป็นโจทย์เพื่อหาคำตอบในการแก้ปัญหาเหล่านั้น ผ่านทางการทำโครงการต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขทั้งต่อผู้เรียน ครอบครัว กลุ่มและชุมชนท้องถิ่น (มีประโยชน์) กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ ช่วยให้แม้แต่คนที่อ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ก็สามารถจะร่วมเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในการแก้ปัญหาของชีวิตตนเองและครอบครัว จากหลักสูตรการเรียนรู้ที่ออกแบบให้สามารถรองรับกลุ่มคนซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาอันแตกต่างหลากหลายได้ เนื่องจากเน้นเรียนรู้ด้วยการดูสื่อเรื่องเล่าต่างๆ และการทำโครงการ เพื่อแก้ปัญหาของแต่ละชีวิต ครอบครัว กลุ่ม อันสอดคล้องกับวิถีการเรียนรู้ตามปกติของผู้คนอยู่แล้ว เพียงแต่จัดการเรียนรู้ตามธรรมชาตินี้ให้เป็นระบบขึ้น และสร้าง “ระเบียบวินัยของการเรียนรู้” (discipline) ผ่านการให้**ใบจุดบัตร** ที่จะออกให้กับผู้ที่มีวินัยของการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อเป็น “สัญญาะ” แห่งการรับรองคุณค่าของ “ความรู้” ที่สามารถจะแก้ปัญหาชีวิตของผู้เรียน ครอบครัว กลุ่มและชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เน้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มของคนที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกัน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง อันจะนำไปสู่การรวมกลุ่มของคนที่มีฐานความรู้ความเข้าใจ (หรือทิวทัศน์) ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความประหยัดของขนาด (economy of scale) ในการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านการผลิต การตลาด การบริโภค การจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ของคนในแต่ละชุมชน ตลอดจนนำไปสู่การสร้าง**ความเข้มแข็ง**ของกลุ่ม ชุมชนท้องถิ่นจนก่อเกิดเป็นสภาพแห่งความมี “**มิตรดี สหายดี สภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดี**” ซึ่งเอื้อต่อการเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางจิตปัญญาของผู้คน (ทำให้มีความสุขอย่างยั่งยืน)

3. เกณฑ์ชีวิตและมาตรฐานการเรียนรู้

จาก หลักเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงอธิบายว่ามีเป็นชั้นๆ ดังพระราชดำรัสเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ความตอนหนึ่งว่า

“เศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นชั้นๆ แต่ว่าต้องดูว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ที่จะมาบอกว่าให้พอเพียงเฉพาะตัวเอง 100 % เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกันแลกเปลี่ยน ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีนี้คือ สามารถที่จะดำเนินงานได้.....เศรษฐกิจพอเพียงที่หมายถึงนี้ คือว่าอย่างที่คนทำธุรกิจ ก็ย่อมต้องไปกู้เงิน เพราะว่าธุรกิจหรือกิจการอุตสาหกรรมสมัยใหม่ คนเดียวไม่สามารถที่จะรวบรวมทุนมาสร้างกิจกรรมที่ใหญ่ เช่น เรื่องเขื่อนป่าสัก คนเดียวทำไม่ได้ หรือแม้หน่วยราชการหน่วยเดียวทำไม่ได้”

ขณะเดียวกันเมื่อเชื่อมโยงกับแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่องทฤษฎีใหม่ 3 ชั้น ได้แก่ การแก้ปัญหาในระดับบุคคลและครัวเรือน ระดับกลุ่มคน และระดับเครือข่าย ก็อาจแบ่งระดับการเรียนรู้ของหลักสูตรได้เป็น 3 ชั้น คือ

ก) **ขั้นที่ 1** เน้นการแก้ปัญหาในระดับของชีวิตปัจเจกบุคคลและครัวเรือนให้หมดหนี้สิน ลดต้นทุน ทำเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ มีอาชีพการงานที่มั่นคง มีครอบครัวที่อบอุ่น ลดอบายมุขสิ่งเสพติดที่เป็นทางแห่งความเสื่อมของชีวิต ตลอดจนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่แข็งแรง เป็นต้น

ข) **ขั้นที่ 2** เน้นการแก้ปัญหาในระดับของกลุ่มคนที่มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มลักษณะต่างๆ ให้เกิดเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งมั่นคง สามารถพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสุขภาพะทั้งในมิติทางด้านกาย (Physical Health) จิต (Mental Health) สังคม (Social Health) และ จิตปัญญา (Spiritual Health) ของสมาชิกกลุ่ม

ค) **ขั้นที่ 3** เน้นการแก้ปัญหาในระดับเครือข่ายที่เชื่อมโยงกลุ่มคนหลายกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในมิติต่างๆ ในการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

การเรียนรู้การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ เน้นเรียนรู้จากแบบอย่างเรื่องราวความสำเร็จของผู้คนและกลุ่มคนต่างๆ นั้นจะสอดคล้องกับทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory) ที่นักวิทยาศาสตร์เพิ่งค้นพบตำแหน่งของเซลล์กระจกเงาในสมอง ซึ่งทำหน้าที่จดจำพฤติกรรมของสิ่งที่เห็น และผลักดันให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้นเหมือนภาพสะท้อนของกระจก อีกทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของสมอง (Brain Based Learning Theory) ที่ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีด้วยวิธีรับรู้ ผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ หลายด้านพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง ในทิศทางที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ทั้งการเห็นภาพ ได้ยินเสียง ได้ลงมือทดลองสัมผัสจากการปฏิบัติ ฯลฯ ด้วย “ความถี่” (frequency) และ “ห้วงระยะเวลา” (duration) อันเหมาะสม การเรียนรู้หลักสูตรนี้จึงให้ให้นักของหน่วยกิตด้านการลงมือปฏิบัติปฏิบัติจริงผ่านการทำโครงการต่างๆ ไม่ต่ำกว่าน้ำหนักของหน่วยกิตที่ให้กับการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีจากการดูสื่อพร้อมกับกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน

อย่างไรก็ตามการเรียนรู้หลักสูตรการดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ นี้เป็นนวัตกรรมของการเรียนรู้อันจะต้องใช้เวลาในการวิจัยและพัฒนาชุดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ ซึ่งจะอาศัยวิธีวิจัย

เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยการทดลองดำเนินการกับกลุ่มต่างๆ ที่สนใจ และพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรควบคู่ไปด้วย เพื่อความสมบูรณ์ต่อไป

❖ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถอธิบายหลัก แนวคิดเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และระบुकคุณค่า ความสำคัญ ประโยชน์ของเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักคิด วิเคราะห์ เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกถึงความตั้งใจ และความคาดหวังที่จะประพฤติปฏิบัติตน ในวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และนำแผนการดำเนินชีวิตของตน ครอบครัว กลุ่ม และชุมชนไปปฏิบัติได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ มั่นใจ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเข้าสู่วิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ได้
5. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การบูรณาการร่วมกันขององค์กรภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคท้องถิ่น และภาคสถาบันการศึกษาในการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

❖ มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

ในการเรียนรู้มีมาตรฐานเชิงพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เข้าสู่วิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์
2. มีการเสริมสร้างกิจกรรม เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดหนี้สินและลดต้นทุนการผลิต
3. มีการทำแผนปฏิบัติการพัฒนาของตนเอง กลุ่ม/ชุมชนด้านเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ในทุกระบบ
4. สามารถพึ่งพาตนเอง มีความทุกข์น้อยลง มีความสุขมากขึ้น

❖ กำหนดการเปิดการเรียนรู้

กลุ่ม ชุมชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและภาคีต่างๆจะดำเนินการเปิดการเรียนรู้ ในปี 2557 เป็นต้นไป

❖ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเรียนรู้

ผู้เข้ารับการเรียนรู้ จะต้องมีความสมบัติดังนี้

1. มีความมุ่งมั่นและต้องการทำเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของตนเอง
2. มีเวลาและตั้งใจในการจะเข้าเรียนรู้และสามารถเข้าร่วมเรียนรู้ได้อย่างสม่ำเสมอ
3. สามารถรวมกลุ่มผู้สนใจที่จะเรียนรู้ร่วมกันในแต่ละกลุ่ม ชุมชนหรือองค์กรได้

❖ ระบบการเรียนรู้และกำหนดเวลาการเรียนรู้

หลักสูตรการเรียนรู้อิงการดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์นี้ ใช้ระบบการเรียนการสอน โดยจัดสาระของหลักสูตรเป็นชุดวิชาที่บูรณาการเนื้อหา และประสบการณ์ต่างๆ ของวิชาที่เกี่ยวข้องกับระบบการเรียนรู้และฐานข้อมูล ระบบมาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตร ระบบการผลิตและการจัดการกลุ่ม ระบบการกระจายสินค้า ระบบการเชื่อมโยงผู้บริโภค ระบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ที่มีความสัมพันธ์กันเข้าไว้ด้วยกันอย่างมีระบบ และเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในเชิงเนื้อหา กับการฝึกปฏิบัติ และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจริง ระบบการเรียนรู้ได้แบ่งเป็น 2 ช่วงโดยมีลักษณะดังนี้

ช่วงระยะที่ 1 ระยะการเข้าใจ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นด้านการเรียนรู้เชิงเนื้อหา แนวคิด หลักการและองค์ความรู้ต่างๆ ที่สามารถเข้าใจ ในทำการเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ได้ เป็นการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ คัดสรร สื่อ On line และการทำกิจกรรมหลังจากชมสื่อ การเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มในการพูดคุย สรุปรู วิเคราะห์ เนื้อหา 4 สัปดาห์ (1 เดือน) สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 4 วัน 12 ชั่วโมง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปบทเรียนร่วมกัน

ช่วงระยะที่ 2 ระยะการเข้าถึงและพัฒนา เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อการเปลี่ยนแปลงวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ที่สามารถเข้าถึง และเกิดการพัฒนาในระดับบุคคลและครอบครัว เป็นการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติการจริง 20 สัปดาห์ (5 เดือน) ดังนี้

1. การทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและครัวเรือนในการทำเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ เวลา 20 สัปดาห์
  2. การเรียนรู้ เสริมจากการพูดคุย ศึกษาดูงาน (ถ้ามี) จากบุคคลต้นแบบ กลุ่มต้นแบบชุมชนต้นแบบ รวมถึงการศึกษา ชักถามกับผู้จัดการเรียนรู้และ การเรียนรู้ จากสื่อสิ่งพิมพ์คัดสรร
  3. การเรียนรู้ โดยกระบวนการกลุ่มในการพูดคุย สรุปรู วิเคราะห์ สรุปรูบทเรียน การทำกิจกรรม การปฏิบัติการพัฒนาตนเองไม่น้อยกว่า 5 เดือนละ 2 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 10 วัน 30 ชั่วโมง
- รวมระยะเวลาในการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและการปฏิบัติการจริง 24 สัปดาห์หรือ 6 เดือน

❖ การวัดผลและการสำเร็จการเรียนรู้

การสำเร็จการเรียนรู้ ผู้สำเร็จการเรียนรู้ในหลักสูตร ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีเวลาร่วมเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนวันที่กลุ่มมีการนัดพบของกลุ่ม
- 2) มีการทำโครงการส่วนบุคคลและโครงการกลุ่ม (แผนชีวิตด้านเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์)
- 3) มีการทำกิจกรรมด้านเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ของตนเองและกลุ่ม

❖ ผู้จัดการเรียนรู้

ผู้จัดการเรียนรู้เป็นผู้ที่อาสา กลุ่มเรียนรู้ในการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและจัดกระบวนการเรียนรู้ นำผู้เรียนรู้เข้าสู่กระบวนการตลอดจนร่วมสรุปประเด็นสำคัญ ซึ่งมีทักษะในการเป็นวิทยากรกระบวนการ อาจเป็นบุคลากรในชุมชนเองหรือ เจ้าหน้าที่ นักพัฒนา ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่/กลุ่มเรียนรู้ อย่างน้อยกลุ่มละ 1 คน

❖ สถานที่และอุปกรณ์การศึกษา

1. สถานที่ การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรนี้ กลุ่มผู้เรียนรู้สามารถกำหนดสถานที่ และช่วงเวลาในการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ด้วยตัวเอง
2. อุปกรณ์การเรียนรู้ กลุ่มและชุมชนที่มีการเรียนรู้ จัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายวีดิทัศน์ เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ ด้วยตนเอง
3. สื่อเพื่อใช้ในการเรียนรู้ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและหน่วยงานภาคีได้จัดทำขึ้น
4. แนวทางการเรียนรู้ประจำหลักสูตร

❖ ทรัพยากรและงบประมาณ

ทรัพยากรในกิจกรรม ผู้เรียนรู้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและองค์กรสนับสนุนสมทบตามความจำเป็น

❖ ผลที่คาดว่าจะได้รับของหลักสูตร

1. ส่งเสริมและขยายผลการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์
2. พัฒนาบุคคลเป้าหมายให้ดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์
3. พัฒนารูปแบบ/การเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงระหว่างแนวคิด หลักการสู่การปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกรและชุมชน
4. ประสานเชื่อมโยงภาคีต่างๆ ในการผนึกกำลังและเรียนรู้ร่วมกันในการดำเนินงาน

❖ หลักสูตรการเรียนรู้

โครงสร้างหลักสูตร

- 1) หมวดวิชาการจัดการเรียนรู้และฐานข้อมูล (รหัส 01)
- 2) หมวดวิชามาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตร (รหัส 02)
- 3) หมวดวิชาการผลิตและการจัดการกลุ่ม (รหัส 03)
- 4) หมวดวิชาการกระจายสินค้า (รหัส 04)
- 5) หมวดวิชาการเชื่อมโยงผู้บริโภค (รหัส 05)

6) หมวดวิชาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (รหัส 06)

7) หมวดวิชาเสริมและสาระบันเทิง (รหัส 07)

เรียนรู้
หมายเหตุ หมวดวิชาและวิชาในการเรียนรู้ อาจจะมีการพัฒนาเพิ่มเติมตามความต้องการของผู้

โดยรายละเอียดวิชาและสื่อในแต่ละหมวดมีดังนี้

1. หมวดวิชาการจัดการเรียนรู้และฐานข้อมูล (รหัส 01)

1.1 การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์

- 1) วิธีเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและเกษตรอินทรีย์
- 3) แนวทางการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์
- 4) ระบบเศรษฐกิจวัตถุ (The story of stuff)
- 5) ข้อตกลงการค้าเสรี : ลงนามเพื่อล่มสลาย
- 6) ฆาตกรเงียบ
- 7) เศรษฐกิจทางเลือก : จินตนาการที่ขาดหายไปของสังคมไทย
- 8) วิธีการพัฒนาฝ่าวิกฤต
- 9) เปิดปม สังคมไทย

1.2 วิธีเกษตรอินทรีย์

- 1) เส้นทางเกษตรอินทรีย์
- 2) เกษตรประณีต 1 ไร่ ไม่ยาก ไม่จน
- 3) เกษตรอินทรีย์ทางเลือกใหม่ของเกษตรกรไทย
- 4) การจัดการพืชแบบผสมผสาน (เกษตรอินทรีย์)
- 5) คนรุ่นใหม่กับวิถีชีวิตเกษตรอินทรีย์เป็น อยู่และยั่งยืน

1.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้

- 1) ความรู้คือประทีป ตอนนักเรียนชานา
- 2) เกษตรกรรมธรรมชาติที่พิจิตร
- 3) กรณีศึกษาการจัดการความรู้
- 4) เกษตรกรยุคใหม่ควรรู้อะไรบ้าง (Smart Planning)
- 5) การวิจัยกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านจำ ต.ปงยางคก ลำปาง

1.4 การจัดทำฐานข้อมูล

- 1) การจัดทำฐานข้อมูลและเว็บไซต์

2. หมวดวิชามาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตร (รหัส 02)

- 1) การรับรองมาตรฐานแบบมีส่วนร่วม(PGS)
- 2) การตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตร

3. หมวดวิชาการผลิตและการจัดการกลุ่ม (รหัส 03)

3.1 วิชาการจัดการดิน

- 1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2) ชีวิตในดิน ดินมีชีวิต
- 3) ภูมิปัญญาหมอดิน เกษตรกรไทย ชุด เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน ชุดที่ 2
- 4) ปุ๋ยพืชสด ฟันฟูปฐพี สุ่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง
- 5) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง สูตรกรมพัฒนาที่ดิน
- 6) ซุปเปอร์ พด.1 พด.2 พด.3 สารเร่งจุลินทรีย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตทาง การเกษตร
- 7) ภูมิปัญญาหมอดินอาสา กับ สารเร่ง พด.7
- 8) การผลิตจุลินทรีย์โดยใช้สารเร่ง พด.9
- 9) ปุ๋ยชีวภาพ พด.12 เพิ่มธาตุอาหารและฮอร์โมนพืช
- 10) การทำดินระเบิด ทำปุ๋ยพืชสด ทำปุ๋ยหมักจากขยะ
- 11) การผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน
- 12) ความรู้เรื่องปุ๋ยชีวภาพ
- 13) สาธิตการทำน้ำสกัดชีวภาพ
- 14) วิธีการทำน้ำหมักโดยไม่ใช้โมลาสหรือกากน้ำตาล

3.2 การจัดการน้ำ

- 1) จุลินทรีย์แก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย
- 2) พญาแรงให้น้ำ หมักปุ๋ยในแปลงผัก

3.3 การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและพันธุกรรม

- 1) พันธุกรรมและการทำเกษตรอินทรีย์
- 2) สงครามเมล็ดพันธุ์

3.4 การจัดการศัตรูพืช

- 1) น้ำส้มควันไม้

3.5 การผลิต

- 1) การวางแผนการผลิตและการตลาด
- 2) ลดต้นทุนการผลิตข้าว
- 3) การทำนาแบบลดต้นทุนของ ดร.แสวง รวยสูงเนิน

3.6 การจัดการกลุ่มและเครือข่าย

- 1) ปรัชญา แนวคิดและองค์ประกอบวิสาหกิจชุมชน
- 2) กรณีศึกษา เครือข่ายสมาคมพื้นฟูหมู่บ้านชนบท
- 3) กรณีศึกษา เครือข่ายผลิตอาหาร จำกัด (โรงแปงขนมจีน) อ.นบพิตำ
- 4) กรณีศึกษา ศูนย์วิสาหกิจชุมชนไม้เรียง ต.ไม้เรียง อ.ฉวาง
- 5) กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพตงบางจาก
- 6) ชุมชนตะโหมด

4. หมวดวิชาการกระจายสินค้า (รหัส 04)

- 1) การกระจายสินค้า
- 2) โครงการวิจัยและพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนชุมชน
- 3) สร้างสุขเมืองไทย ตอนตลาดนัดสีเขียว
- 4) ฝ่าวิกฤตด้วยธุรกิจคุณธรรม Social Enterprise
- 5) การออกแบบบรรจุภัณฑ์

5. หมวดวิชาการเชื่อมโยงผู้บริโภค (รหัส 05)

- 1) ทุงแสงตะวัน ส่งผัก ส่งใจ
- 2) คนละไม้คนละมือ การจัดการตลาดที่ด่านช้าง

6. หมวดวิชาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ (รหัส 06)

- 1) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ชุมชน

7. หมวดวิชาเสริมและสาระบันเทิง (รหัส 07)

7.1 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

7.1.1 การจัดการทรัพยากรป่าไม้

- 1) บทเรียนจากป่าชุมชน
- 2) ความสำเร็จชุมชนบ้านคลองเรือในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำพะโต๊ะ

7.1.2 การจัดการทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง

- 1) ตามหาปูม้ากับลุงจาง
- 2) พื้นฟูทะเลสาบสงขลา

7.2 พลังงานทางเลือก

- 1) พลังงานทางเลือกในระบบเกษตร

7.3 สุขภาวะ

- 1) โยคะกับหมอเขียว
- 2) แพทย์ทางเลือกกับหมอเขียว
- 3) สร้างสุข เมืองไทย ตอน ลูกผู้ชายตัวจริง
- 4) สุขภาพดีด้วยวิถีธรรมชาติกับหมออรุณ

- 5) พลิกผันชีวิต พิชิตโรคร้าย
- 6) หลักการแพทย์วิถีธรรม โรคเกิดและหายได้อย่างไร

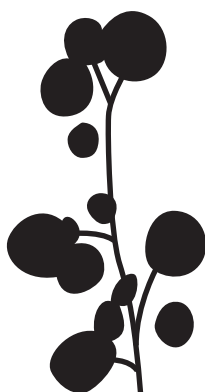
7.4 สารบัญเหิง

- 1) เสี่ยงกู่จากครูใหญ่
- 2) ยอดหญิงนักพัฒนา

❖ ตารางการเรียนรู้ประจำหลักสูตรและการสัมมนากลุ่ม

ตารางการเรียนรู้ประจำหลักสูตร

สัปดาห์ที่	หมวดวิชา และวิชาในการเรียนรู้
1	หมวดวิชา .....
2	หมวดวิชา .....
3	หมวดวิชา .....
4	หมวดวิชา .....
1-24	ภาคการปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองและกลุ่ม

การสัมมนากลุ่ม

การสัมมนากลุ่มเป็นการสัมมนาพบปะร่วมกันของผู้ร่วมเรียนรู้ในแต่ละจุดการเรียนรู้ และผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพิ่มพูนทักษะ และอภิปรายประเด็นต่างๆ ร่วมกัน 2 ระยะ ดังนี้

ช่วงระยะที่ 1 เวลา 4 สัปดาห์ๆละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 4 ครั้ง 12 ชั่วโมง

ช่วงระยะที่ 2 เวลา 5 เดือนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 10 ครั้ง 30 ชั่วโมง โดยวัน เวลา ผู้ร่วมเรียนรู้และผู้จัดการเรียนรู้แต่ละจุดการเรียนรู้ร่วมกันกำหนด ดังนี้

ช่วงระยะ	สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา .....ถึง.....น. (3 ชั่วโมง)	สถานที่เรียนรู้
ช่วงระยะที่ 1 (4 สัปดาห์ 4 ครั้ง)				
	1			
	2			
	3			
	4			
ช่วงระยะที่ 2 (20 สัปดาห์ 10 ครั้ง)				
	5			
	6			
	7			
	8			
	9			
	10			
	11			

	12			
	13			
	14			
	15			
	16			
	17			
	18			
	19			
	20			

คำแนะนำกิจกรรมส่วนบุคคล

เมื่อท่านได้ชมสื่อในประเด็นสาระหลัก (สื่อพื้นฐาน) หลักและประเด็นสาระเลือก (สื่อเลือก) แล้ว ให้ท่านบันทึกข้อคิดเห็นในบันทึกกิจกรรมส่วนบุคคลดังนี้

1. ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากสื่อในแต่ละเรื่อง
2. สื่อที่ท่านชมมีความเหมือนและความต่างกับตัวท่านอย่างไร
3. ท่านจะนำความรู้จากสื่อไปใช้ประเด็นใดบ้าง อย่างไร
4. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างหลังจากชมสื่อ

บันทึกกิจกรรมส่วนบุคคลของผู้เรียนรู้

หมวดวิชา.....

สื่อที่ชมเรื่อง.....

.....

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้.....

.....

.....

2. ความเหมือนและความต่างกับตัวท่าน.....

.....

.....

3. ความรู้ที่จะนำไปใช้กับตัวท่าน.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

วัน/เดือน/ปี ...../...../.....

บันทึกกิจกรรมส่วนบุคคลของผู้เรียนรู้

หมวดวิชา.....

สื่อที่ชมเรื่อง.....

.....

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้.....

.....

.....

2. ความเหมือนและความต่างกับตัวท่าน.....

.....

.....

3. ความรู้ที่จะนำไปใช้กับตัวท่าน.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

วัน/เดือน/ปี ...../...../.....

บันทึกกิจกรรมส่วนบุคคลของผู้เรียนรู้

หมวดวิชา.....

สื่อที่ชมเรื่อง.....

.....

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้.....

.....

.....

2. ความเหมือนและความต่างกับตัวท่าน.....

.....

.....

3. ความรู้ที่จะนำไปใช้กับตัวท่าน.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

วัน/เดือน/ปี ...../...../.....

บันทึกกิจกรรมส่วนบุคคลของผู้เรียนรู้

หมวดวิชา.....

สื่อที่ชมเรื่อง.....

.....

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้.....

.....

.....

2. ความเหมือนและความต่างกับตัวท่าน.....

.....

.....

3. ความรู้ที่จะนำไปใช้กับตัวท่าน.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

วัน/เดือน/ปี ...../...../.....

บันทึกกิจกรรมส่วนบุคคลของผู้เรียนรู้

หมวดวิชา.....

สื่อที่ชมเรื่อง.....

.....

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้.....

.....

.....

2. ความเหมือนและความต่างกับตัวท่าน.....

.....

.....

3. ความรู้ที่จะนำไปใช้กับตัวท่าน.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

วัน/เดือน/ปี ...../...../.....

โครงการส่วนบุคคล
หลักสูตรการดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

ผู้เรียนรู้	ชื่อ.....นามสกุล.....
ที่อยู่	บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
	จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ชื่อโครงการ (ทำอะไร).....

.....

.....

รายละเอียดโครงการ (จะอย่างไร ? ทำใด ? เมื่อใด ? ฯลฯ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โครงการกลุ่ม
หลักสูตรการดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

ผู้เรียนรู้	ชื่อ.....	นามสกุล.....			
ที่อยู่	บ้านเลขที่.....	หมู่ที่.....	ตำบล.....	อำเภอ.....	
	จังหวัด.....	รหัสไปรษณีย์.....		โทรศัพท์.....	

ชื่อโครงการ (ทำอะไร).....

.....

จำนวนผู้ร่วมงานกลุ่ม.....คน .....

รายละเอียดโครงการ (จะทำอย่างไร ? ทำใด ? เมื่อใด ? ฯลฯ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลผู้จัดการเรียนรู้

หลักสูตร การเรียนรู้การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

ศูนย์เรียนรู้ .....

เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

* ข้อมูลส่วนบุคคล

1. (นาย/นาง/นางสาว) ชื่อ ..... นามสกุล ..... อายุ ..... ปี
  2. เลขที่บัตรประชาชน - - - -
  3. ที่อยู่ติดต่อได้
เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ .....
จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....
- E - mail : .....
4. ที่อยู่สำหรับจัดส่งเอกสาร ที่อยู่ศูนย์เรียนรู้ ที่อยู่ติดต่อได้

* ข้อมูลพื้นฐานของผู้จัดการเรียนรู้ (วิทยาการกระบวนการ)

1. ระดับการศึกษา
 ป.4 - ป.6 (ป.7)   มัธยมศึกษาตอนต้น   มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 ปวส./อนุปริญญา   ปริญญาตรีขึ้นไป
2. การประกอบอาชีพในปัจจุบัน
1) อาชีพ ..... ตำแหน่ง .....
- 2) สถานที่ทำงาน/หน่วยงาน .....
หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....
3. ประสบการณ์การทำงานอาสาสมัคร/สาธารณกุศลที่ผ่านมา
1) ตำแหน่ง/หน้าที่ .....
- 2) หน่วยงาน/องค์กร .....
4. ประสบการณ์เป็นวิทยากรกระบวนการ/จัดการเรียนรู้ .....ปี

* ข้อมูลศูนย์การเรียนรู้

1. จำนวนผู้เรียนรู้ในศูนย์เรียนรู้ รวม ..... คน
2. สถานที่จัดการเรียนรู้ สถานที่.....
หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

3. นอกจากเป็นอาสาสมัครในศูนย์เรียนรู้แห่งนี้แล้ว ท่านสามารถให้การช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ใน
ที่อื่นๆ ได้หรือไม่

1. ไม่ได้

2. ได้ โดยมีขอบเขตดังนี้

ในตำบล

ในอำเภอ

ในจังหวัดที่ท่านทำงานอยู่

ข้าพเจ้ามีความประสงค์เป็นอาสาสมัครจัดกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการเรียนรู้การดำรงชีวิต
ตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ให้ผู้เรียนรู้ได้จนครบตามหลักสูตร

ลงชื่อ ..... วิทยากรกระบวนการ

(.....)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ใบสมัครสำหรับผู้เรียนรู้

หลักสูตร การเรียนรู้การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

คุณผู้เรียนรู้ .....

เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

❖ ข้อมูลส่วนบุคคล

1. (นาย/นาง/นางสาว) ชื่อ ..... นามสกุล ..... อายุ ..... ปี
  2. เลขที่บัตรประชาชน - - - -
  3. ที่อยู่ติดต่อได้
เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ .....
จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....
- E - mail : .....

❖ ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนรู้

1. จำนวนสมาชิกในครอบครัว ..... คน แยกเป็น ชาย ..... คน หญิง ..... คน
2. จำนวนแรงงานในครอบครัว ..... คน
3. ที่ดินทำการเกษตร
 1. ไม่มีที่ทำการเกษตร
 2. มีที่ทำการเกษตร
 1. เป็นที่ดินของตนเอง ..... ไร่
 2. เช่าที่ดิน ..... ไร่
4. ลักษณะการผลิตเกษตรปลอดภัย
 1. ยังใช้สารเคมี
 2. มีการใช้สารเคมีบ้าง แต่อยู่ในระดับปลอดภัย
 3. เป็นเกษตรปลอดภัย ได้รับมาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานอื่น ๆ
 4. เป็นเกษตรอินทรีย์
5. พืชหลักที่เพาะปลูก 1) ..... 2) .....
6. ปศุสัตว์ที่เลี้ยง 1) ..... 2) .....
7. การทำเกษตรอื่นๆ (ระบุ) .....
8. อาชีพอื่นๆ นอกจากการทำเกษตร .....

9. ระดับการศึกษา

ป.4- ป.6 (ป.7)

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

ปวส./อนุปริญญา

ปริญญาตรีขึ้นไป

❖ ปัญหาในการประกอบอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

การผลิต

การตลาด

การแปรรูปผลผลิต/ถนอมอาหาร

การเก็บเกี่ยว/การเก็บรักษาผลผลิต อื่นๆ (ระบุ) .....

ข้าพเจ้ามีความประสงค์เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรการเรียนรู้การดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ โดยมีความเชื่อมั่น ที่จะพึ่งพาตนเอง และ จะเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จนครบหลักสูตร

ลงชื่อ .....

ผู้สมัคร

ลงชื่อ .....

วิทยากรกระบวนการ

(.....)

(.....)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

รายงานผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการดำรงชีวิตตามวิถีเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

ศูนย์การเรียนรู้ .....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-mail.....

1. ชื่อผู้จัดการเรียนรู้ .....

2. ระยะเวลาการเรียนรู้

ช่วงที่ 1 วันที่.....เดือน.....ปี..... ถึง วันที่.....เดือน.....ปี.....
รวม.....สัปดาห์

ช่วงที่ 2 วันที่.....เดือน.....ปี..... ถึง วันที่.....เดือน.....ปี.....

3. รายชื่อผู้เรียนรู้และผ่านการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	อายุ	ผลการเรียนรู้	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	อายุ	ผลการเรียนรู้	
			ผ่าน	ไม่ผ่าน
18				
19				
20				

รวมผู้เรียนรู้.....คน ผ่านการเรียนรู้.....คน ไม่ผ่านการเรียนรู้.....คน

ความคิดเห็นของผู้จัดการเรียนรู้ (สรุปผลการเรียนรู้ในด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปปฏิบัติจริง เพื่อประโยชน์ตนเองและเพื่อส่วนร่วม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นของผู้เรียนรู้ (ประโยชน์ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยประเมินในภาพรวม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

ผู้จัดทำรายงาน

...../...../.....

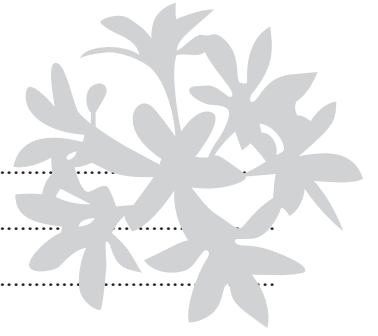
คู่มือเกษตรกรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์

การขับเคลื่อนต้องทำทุกระบบ

- ◆ ระบบการเรียนรู้และฐานข้อมูล
- ◆ ระบบมาตรฐานความปลอดภัย
- ◆ ระบบการผลิตและการจัดการกลุ่ม
- ◆ ระบบการกระจายสินค้า
- ◆ ระบบเชื่อมโยงผู้บริโภค
- ◆ ระบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

บันทึกท้ายเล่ม

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page below the title.

